

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Центр заочної форми навчання

Кафедра менеджменту організацій та ЗЕД

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“ _____ ” _____ 2018 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 073 Менеджмент

за темою:

«Управління ризиками діяльності підприємства»

Виконавець

Студент: Держак Артем Віталійович

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

д.е.н. професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Кузнецова Інна Олексіївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса, 2018

Зміст

Вступ	с. 2
Розділ 1. Управління ризиками підприємства: теоретичні основи	с. 3
1.1. Економічне обґрунтування сутності ризику і його видів	с. 3
1.2 Основи ідентифікації ризиків	с. 9
1.3 Процес управління ризиками підприємства	с. 16
Розділ 2 Формування системи управління ризиками ТОВ «Білгород-Дністровський елеватор»	с. 23
2.1 Загальна характеристика ТОВ «Білгород-Дністровський елеватор»	с. 23
2.2 Аналіз тенденцій розвитку борошномельного ринку	с. 30
2.3 Оцінювання ризиків пряму діяльності «Експортування борошна»	с. 39
2.4 Формування заходів щодо удосконалення управління ризиками	с. 47
Висновки	с. 52
Література	с. 55

Вступ

Розвиток ринкової конкуренції і вільної взаємодії ринкових агентів неминуче пов'язане з невизначеністю і ризиком. Конкуренція стимулює керівників підприємств ретельніше вивчати ринкову ситуацію і тенденції її розвитку з метою запобігання можливих помилок, що заважають підприємству досягти поставлених цілей. Непередбачуваність багатьох факторів змушує підприємства шукати нові підходи для управління ним. У будь-якого підприємства виникає необхідність розробки системи заходів, яка допомогла б адаптуватися підприємству до впливу на нього ризиків. За таких умов підвищується значення управління ризиками діяльністю підприємства, яке надає можливість визначитися із запобіжними діями. Це і визначає актуальність обраної теми.

Мета роботи – підвищити ефективність діяльності борошномельного підприємства шляхом формування системи управління ризиками підприємства з урахуванням специфіки галузі.

Об'єкт дослідження – ТОВ «Білгород-Дністровський елеватор»

Завдання дослідження:

- визначити етапи процесу управління ризиками підприємства;
- з використанням статистичних методів узагальнити основні тенденції розвитку борошномельної галузі;
- виконати оцінювання ризиків напряму діяльності «Експортування борошна»;
- визначити ранги ризик-факторів напряму діяльності «Експортування борошна» та розбито їх на класи;
- сформулювати заходи щодо управління ризиками напряму діяльності «Експортування борошна» .

Практичне значення отриманих результатів полягає в оцінюванні ризиків борошномельного підприємства та розроблених анти ризикових заходах.

Висновки:

За результатами дослідження нами було отримано такі висновки

1. на підставі критичного аналізу наукової літератури визначено, що процес управління ризиками подібний процесу вирішення будь-якої управлінської проблеми та складається з наступних етапів: ідентифікація ризиків, оцінювання ризиків, розробка реагування та моніторинг дій антиризикової програми. Основне завдання такого процесу - мінімізувати втрати від активізації ризиків.

2. з використанням статистичних методів узагальнено основні тенденції розвитку борошномельної галузі. На підставі виявлених тенденцій доведено, що у майбутньому збережеться вектор розвитку щодо концентрації виробництва борошна на основних виробниках та зростання експортної направленості галузі. У такий спосіб доведено привабливість розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

3. на підставі галузевих методичних підходів виконано оцінювання ризиків пряму діяльності «Експортування борошна». Типові ризик-фактори за сегментами нами доповнено таким, що враховують особливості зовнішньоекономічної діяльності борошномельних підприємств:

- коливання цін на борошно на внутрішньому ринку;
- збільшення попиту на борошно на внутрішньому ринку.

На підставі опитування чотирьох провідних фахівців елеватору, які згодилися бути експертами (головного інженеру; начальника елеватору; начальника млинзаводу та завідувача виробничо-технологічної лабораторії) було визначено як середню вірогідність та значущість кожного ризик-фактору. З урахуванням вагових коефіцієнтів отримано оцінювання ризик-факторів за кожним сегментом.

З використанням формули інтегрального показнику ризику діяльності борошномельних підприємств отримано його значення та визначено, що оцінка відноситься до середнього ступеню ризику. У такий спосіб доведено,

що напрямок діяльності «Експортування борошна» для підприємства є привабливим.

4. З використанням процедури встановлення відносної значущості ризик-факторів за показниками: значущості групи факторів та кожного фактору всередині групи, а також вірогідності факторів, - нами розраховано ранги ризик-факторів. У такий спосіб ми отримали перелік ризик-факторів за їх небезпечністю.

З використанням інструменту «карти ризиків» нами ризик-факторі були розташовані за пріоритетами та розбито на класи. Це надало змогу визначити, що в першу чергу необхідно звернути увагу на такі ризики:

- спроможність конкурентів покращити позиції за рахунок стабільності якості борошна;
- спроможність конкурентів покращити позиції за рахунок репутації підприємства на ринку;
- несприятлива кон'юнктура зернового ринку;
- здатність конкурентів до збільшення частки ринку;
- спроможність конкурентів покращити позиції за рахунок зниження витрат;
- зміна цінової політики основних постачальників підприємства;
- коливання цін на борошно на внутрішньому ринку;
- здатність конкурентів адаптуватися до змін та швидко реагувати на ходи інших фірм.

Для забезпечення стабільного функціонування підприємства розроблено рекомендацію щодо включення до складу планового відділу фахівця з управління економічними ризиками – ризик-менеджера. Визначено його функціональні обов'язки.

На підставі рейтингування ризик-факторів та складена карта ризиків розроблено план анти-ризикових заходів для напряму діяльності «Експортування борошна».

Впровадження розроблених заходів щодо запобігання ризиків надасть змогу гарантовано отримати додатковий дохід від зовнішньоекономічної діяльності, розширити ринки збуту та підвищити завантаженість підприємства.

Література:

1. Абчук В.А. Предприимчивость и риск (21 урок предпринимательства и менеджмента) / В.А. Абчук // - Л.: ЛФ, ВИПК РФ, 2007. - 64 с.
2. Альгин А.П. Грани экономического риска./ А.П. Альгин // - М.: Знание, 2007.- 154с
3. Балабанов И.Т. Риск - менеджмент / И.Т. Балабанов - М.: Финансы и статистика, 2002.- 186 с.
4. Бланк И.А. Управление финансовыми рисками / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр, 2005. – 600 с
5. Гранатуров В.М. Аналіз підприємницьких ризиків: проблеми визначення, класифікації та кількісної оцінки: (Монографія) / В.М. Гранатуров, І.В. Литовченко, С.К. Харічков. За наук. ред. В.М. Гранатурова. – Одеса: Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, 2003. – 164 с.
6. Гранатуров В.М. Экономический риск: сущность, методы измерения, пути снижения: Монография / В.М. Гранатуров - М.: Дело и Сервис, 2003. - 108 с.
7. Галазюк Н.М Стратегічне планування зовнішньоекономічної діяльності як основа управління підприємством на сучасному етапі розвитку / Н. М. Галазюк // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. - 2013. - Вип. 10(2). - С. 56-62.
8. Долан Э., Линдсей Д. Рынок: микроэкономическая модель. Перевод с английского. - С-Пб., 2001 - 49 с.
9. Дегтярева О.И. Управление рисками в международном бизнесе / О.И. Дегтярева. – М. : ФЛИНТА, 2008. – 344 с.
10. Зверева К. Ринок зерна України: від експорту сировини до готової продукції / К. Зверева // AgroNews.ua. – 13 вересня. 2017
- 11.Зверяков М. І. Теоретична парадигма сталого розвитку та українські реалії / М. І. Зверяков // Економіка України. – 2018. – №10. – С. 10-31.
- 12.Зверяков М. І. Формування системи індикаторів фінансової

стійкості банківської системи [Текст] / М. І. Зверькова, В. В. Коваленко // Фінанси України. – 2012. - № 4. – С. 3 – 12.

13.Зверьков М. І. Банківський капітал: вимоги Базеля III / М. І. Зверьков, В. В. Коваленко // Фінанси України. – 2011. – № 6. – С. 13-23.

14. Кернасюк Ю.В. Глобальна кон'юнктура і перспективи розвитку українського агробізнесу / Ю.В. Кернасюк // Економічний гектар. - 11 жовтня. - 2016

15. Кернасюк Ю.В. Зовнішньоекономічні ризики українського агроекспорту/ Ю.В. Кернасюк // Економічний гектар. – 23 червня. - 2017

16. Козелецкий Ю. Психологическая теория решений. - М.: Прогресс, 1989. -507с.

17. Кузнецова І.О. Визначення чинників ризику в діяльності борошномельних підприємств / / І.О. Кузнецова, В.О. Кравченко, О.Ю. Малютенко // Economics and Management: Challenges and Perspectives: Collection of scientific articles. – «East West» Association For Advanced Studies and Higher Education. Vienna, Austria, 2015.- 260. P. 218-224.

18. Кузнецова І.О. Інформаційне забезпечення управлінських рішень у зовнішньоекономічній діяльності підприємства / І.О. Кузнецова, О.Ю. Малютенко // Концепція євроменеджменту як складова міжнародної інтеграції України: (Монографія) / За ред. І.О. Кузнецової. – Одеса: ОНЕУ, 2016. – С.76-90

19. Кузнецова І.О. Інформаційне забезпечення безпеки прийняття рішень підприємствами у зовнішньоекономічній діяльності/ І.О. Кузнецова, О.Ю. Малютенко // Науково-методичні аспекти забезпечення економічної безпеки: (Монографія) / За заг. ред. док. екон. наук, професора І.О. Кузнецової. – Одеса: Атлант, 2013. – С. 76-87

20. Кузнецова І.О. Моніторинг як складова інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень у зовнішньоекономічній діяльності підприємства // Вісник соціально-економічних досліджень. Зб. наук. праць Одеського національного економічного університету. – Одеса, 2013. – № 3 (50). – С.161-169

21. Кузнецова І.О. Науково-методичні аспекти процесу управління стратегічними ризиками: (Монографія) / І.О. Кузнецова, В.О. Кравченко, О.Ю. Малютенко – Одеса: Атлант, 2015. – 188 с.

22. Кузнецова І. О. Організаційно-економічна модернізації галузі хлібопродуктів як основа продовольчої безпеки держави / І. О. Кузнецова, Ю. В. Карпенко // Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції. - Херсон, 2014. - № 15 (4). - С.132-138

23. Кузнецова І. О. Стратегічний аналіз галузі як інструмент визначення загроз економічній безпеці підприємств хлібопродуктів / І. О. Кузнецова, О.О. Кюне // Економічний аналіз – Тернопіль: ТНЕУ. – 2016. – Том 23 № 2. – С. 73-78

24. Кузнецова І.О. Технологія використання експертних методів оцінки чинників стратегічних ризиків / І.О. Кузнецова, В.О. Кравченко, О.Ю. Малютенко // Методологія та практика стратегічного управління розвитком сучасних організацій: (Монографія) / За ред. І.О. Кузнецової. – Одеса: ОНЕУ, 2016. – С. 107-118

25. Кузнецова І.О. Технологія стратегічної діагностики ризику невиконання цілей організації / І.О. Кузнецова, О.Ю. Малютенко //Науковий вісник ОНЕУ. – Одеса, 2017. - № 5 (247) – С.116-127

26. Мескон М. Основи менеджменту / М.Мескон, М.Альберт, Ф.Хедоури. Пер с англ. М.А. Майорова – М.: Дело, 1992. – 702 с.

27. Офіційний сайт інформаційного агентства „АПК-інформ”: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukragroconsult>

28. Офіційний сайт Державного комітету статистики: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

29. Офіційний сайт FAO: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fao.org>

30. Райзберг Б.А. Предпринимательство и риск. - М.: Знание, 2002. - 261 с.

31. Рыбчинский Р.С. / Куда движется Украинский рынок муки и круп? / Р.С. Рыбчинский // Хранение и переработка зерна. – 2015. - № 6. – С. 54-57

32. Рыхтикова Н.А. Анализ и управление рисками организации / Н. А. Рыхтикова. – М.: ФОРУМ, 2009. – 240 с.
33. Маршалл А. Принципы экономической науки. В 2-х томах. Пер. с англ. - Т.1 - М: Прогресс, 1993 - 480 с.
34. Чалый-Прилуцкий В.А. Рынок и риск. - М., 2010.
35. Черкасова В.А. Комплексный подход к управлению рисками // РИСК: ресурсы, информация, снабжение, конкуренция.- № 2. - 2005. – С.15-23
36. Янг С. Системное управление организацией / С. Янг. Пер. с англ. Под ред. С.П. Никанорова, С.А. Батасова – М.: Советское радио, 1972. – 456 с.